

A képalkotó diagnosztikai eljárások kiszervezésének vizsgálata nemzetközi kitekintésben

Vezetői összefoglaló

Jelen tanulmányunkban nemzetközi kitekintés jelleggel igyekszünk megadni néhány sarokpontját a **kórházi képalkotó diagnosztikai eljárások kiszervezésével** kapcsolatos szakmai és szakirodalmi diskurzusnak. A képalkotó diagnosztikai eljárásoknak legalább négy vagy öt folyamatrésze különböztethető meg: a beteg állapotának felmérése és beutalása a megfelelő radiológiai vizsgálatra, a beavatkozás előkészítése, a vizsgálat elvégzése, az eredmények kiértékelése és kommunikálása, valamint a további medikai döntések meghozatala a leletek alapján. Normál esetben ez az egész láncolat a közkórházak érintett osztályain játszódik le (vizsgálatot kérő, illetve radiológiai osztályok), és az ott hozott döntések természetesen kihatnak a kórház egyéb osztályaira is.¹

A képalkotó diagnosztikai eljárások **kiszervezése a szűkebben vett közkórházi ellátási struktúrából (outsourcing) azért kerül újra és újra napirendre, mert ezeknek a szolgáltatásoknak a magas költségei jelentősen emelik a kormányzati egészségügyi kiadásokat.** A drága diagnosztikai szolgáltatások ezért a költségcsökkentő törekvések folyamatos célpontjai lettek, amely költségcsökkentések egyik legkézenfekvőbb módja a képalkotó szolgáltatások külsős szolgáltatókhoz történő kiszervezése.²

A gyors ütemben fejlődő képalkotó eljárások növelik az intézmények és ezen keresztül a fenntartó költségeit, miközben **a technológiai fejlődésnek köszönhetően folyamatosan növekszik az ellátási igény is.** A radiológiai szolgáltatások kiszervezésének, illetve azok hatásának két alapvető aspektusa van. **A külső szolgáltatók bevonása egyrészt kihat a kezelési eljárások ütemeződésére és a várakozási időkre,** valamint a diagnosztikai ellátásokkal kapcsolatos költségterhekre, és az eljárások minőségére. Másrészt mindezen a faktorokon keresztül a képalkotó diagnosztikai szolgáltatások kiszervezése **befolyásolja az érintett szakorvosok napi szintű munkáját és rutinját, illetve a betegek helyzetét** (például a döntési autonómia kapcsán) és a szolgáltatásokkal való elégedettséget is.

Tanulmányunkban nemzetközi tapasztalatokra hivatkozva (Egyesült Királyság, Svédország, USA) elsősorban **a fenti szempontokat figyelembe véve vizsgáljuk a képalkotó diagnosztikai szolgáltatások kiszervezésével kapcsolatos kérdéseket.** A problémakör alapos megértéséhez részletes adatokat közlünk az **általános képalkotó diagnosztikai helyzetről** az Egyesült Királyság, Németország, Franciaország, Svédország, Dánia, és Japán kapcsán, valamint általánosabb adatokat egyéb OECD országok vonatkozásában (lásd a Függelékben).

Fontos módszertani megjegyzés, hogy **a képalkotó diagnosztikai vizsgálatok kiszervezésével kapcsolatban nagyon kevés összevethető nemzetközi adat áll rendelkezésre,** és ezek jó része sajnos nem is a legfrissebb. A radiológiai vizsgálatok kiszervezését csak brit Board of

1 Margulis, Sostman (2004) Radiologist-patient contact during the performance of cross-sectional examinations. *J Am Coll Radiol.* 2004 Mar; 1(3):162-3.

2 Roberts (2001): Managing strategic outsourcing in the healthcare industry. *J Healthc Manag.* 2001 Jul-Aug; 46(4):239-49.

the Faculty of Clinical Radiology (Royal College of Radiologists, RCR), a brit radiológiai szakmai kollégium vizsgálta átfogó, országos jelleggel 2009-ben, amelynek adatait tanulmányunkban közöljük.³ Ezen kívül az RCR legfrissebb, 2016-os szakmai cenzusa is tartalmaz adatokat a radiológiai folyamatok kiszervezésével kapcsolatban.⁴

Tavakol és szerzőtársai több **esettanulmányukban vizsgálták a képalkotói eljárások magánszolgáltatók számára történő kiszervezését konkrét svéd kórházak esetében**. Ezek a tanulmányok a képalkotó diagnosztikai eljárások kiszervezésével kapcsolatos kérdések legalaposabb és legfrissebb elérhető kutatási eredményeit tartalmazzák (különösen a betegelégedettség kapcsán), ugyanakkor nem közölnek országos szintű adatokat és a finanszírozási hátteret is csak a vizsgálat keretein belül tárják fel.⁵

3 The Royal College of Radiologists (2010): Teleradiology and outsourcing census. London, RCR.

https://www.rcr.ac.uk/sites/default/files/docs/radiology/pdf/BFCR%2810%298_Teleradiology_census.pdf

4 The Royal College of Radiologists (2016): Clinical radiology: UK workforce census report. London, RCR.

5 Tavakol (2012): Consequences of outsourcing referrals for magnetic resonance examinations. Karolinska Institutet, Stockholm. Tavakol et al (2011): Effects of outsourcing magnetic resonance examinations from a public university hospital to a private agent. *Acta Radiologica*. Tavakol et al (2014): Patients' experience of outsourcing and care related to magnetic resonance examinations. *Upsala Journal of Medical Sciences*. 2014; 119: 343–349